

Осадчий Володимир Іванович,

завідувач кафедри правосуддя Державного
університету інфраструктури та технологій,
доктор юридичних наук, професор

ПРО СУБ'ЄКТ ЗЛІСНОЇ НЕПОКОРИ ВИМОГАМ АДМІНІСТРАЦІЇ УСТАНОВИ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ

В ст. 391 КК передбачена відповідальність за злісну непокору законним вимогам адміністрації установи виконання покарань або іншу протидію адміністрації у законному здійсненні її функцій особою, яка відбуває покарання у виді обмеження волі або у виді позбавлення волі, якщо ця особа за порушення вимог режиму відбування покарання була піддана протягом року стягненню у виді переведення до приміщення камерного типу (одиначної камери) або переводилась на більш суворий режим відбування покарання.

Порівняння наведених кримінально-правових положень та відповідних кримінально-виконавчих положень говорить про те, що вони потребують узгодження, зокрема, в частині визначення суб'єкта злочину, відповідальність за вчинення якого передбачена ст. 391 КК. Акцентуємо на цьому увагу.

Щодо особи, яка відбуває покарання у виді обмеження волі. Відповідно до ч. 1 ст. 68 КВК, до засуджених до обмеження волі, які порушують трудову дисципліну і встановлений порядок відбування покарання, адміністрація виправного центру може застосовувати такі заходи стягнення: попередження; догана; суворі догани; заборона проживати поза гуртожитком строком до трьох місяців; заборона виходу за межі виправного центру у вільний від роботи час на строк до трьох місяців; поміщення в дисциплінарний ізолятор строком до десяти діб. Як бачимо, до осіб, які відбувають покарання у виді обмеження волі, такі заходи стягнення, як переведення до приміщення камерного типу (одиначної камери) або переведення на більш суворий режим відбування покарання, не передбачено. Згідно з ч. 2 ст. 68 КВК стосовно особи, яка самовільно залишила місце обмеження волі, або злісно ухиляється від робіт, або систематично порушує громадський порядок чи встановлені правила проживання, адміністрація виправного центру надсилає прокуророві матеріали для вирішення питання про притягнення засудженого до кримінальної відповідальності відповідно до ст. 390 КК. Отже, особа, яка відбуває покарання у виді обмеження волі, суб'єктом злочину, відповідальність

за вчинення якого передбачена ст. 391 КК, не є. В цьому зв'язку редакція ст. 391 КК потребує узгодження з КВК.

Щодо неповнолітніх. За порушення встановленого порядку та умов відбування покарання до засуджених до позбавлення волі неповнолітніх можуть застосовуватися такі заходи стягнення: попередження; догана; сувора догана; скасування поліпшених умов тримання, передбачених статтею 143 КВК; поміщення в дисциплінарний ізолятор на строк до п'яти діб з виведенням чи без виведення на навчання або роботу (ст. 145 КВК). Тобто щодо неповнолітніх, які відбувають покарання у виді позбавлення волі, не передбачено такі заходи стягнення, як переведення до приміщення камерного типу (одиначної камери) або переведення на більш суворий режим відбування покарання. І, відповідно, неповнолітні суб'єктами злочину, відповідальність за вчинення якого передбачена ст. 391 КК, не є.

Щодо особи, яка відбуває покарання у виді позбавлення волі. За порушення встановленого порядку відбування покарання у виді позбавлення волі до засуджених можуть застосовуватися такі заходи стягнення: попередження; догана; сувора догана; грошовий штраф до двох мінімальних розмірів заробітної плати; скасування поліпшених умов тримання; поміщення засуджених чоловіків, які тримаються у виправних колоніях, у дисциплінарний ізолятор з виведенням або без виведення на роботу чи навчання на строк до чотирнадцяти діб, а засуджених жінок – до десяти діб; поміщення засуджених, які тримаються в приміщеннях камерного типу виправних колоній максимального рівня безпеки, у карцер без виведення на роботу на строк до чотирнадцяти діб; переведення засуджених, які тримаються у виправних колоніях, крім засуджених, які тримаються у виправних колоніях мінімального рівня безпеки з полегшеними умовами тримання, до приміщення камерного типу (одиначної камери) на строк до трьох місяців (ч. 1 ст. 132 КВК).

Вагітні жінки, жінки, які мають дітей у будинках дитини при виправних колоніях, інваліди першої групи в дисциплінарний ізолятор, карцер, приміщення камерного типу (одиначну камеру) не поміщаються (ч. 2 ст. 132 КВК). Отже, вчинити злочин, відповідальність за вчинення якого передбачена в ст. 391 КК, може лише особа, які відбуває покарання у виді позбавлення волі, і за порушення вимог режиму відбування покарання має стягнення у виді переведення до приміщення камерного типу (одиначної камери) або переводилась на більш суворий режим відбування покарання і протягом зазначених у законі строків знову вчиняє злісну непокору

законним вимогам адміністрації установи виконання покарань або іншу протидію адміністрації у законному здійсненні її функцій.

Вагітна жінка, жінка, яка має дитину (дітей) у будинках дитини при виправних колоніях, інвалід першої групи — може бути суб'єктом злочину у випадках, коли ця особа відбуває покарання у виді позбавлення волі і вчинює злісну непокору законним вимогам адміністрації установи виконання покарань, чинить іншу протидію адміністрації у законному здійсненні її функцій, за умови, що ця особа за порушення вимог режиму відбування покарання переводилась на більш суворий режим відбування покарання.

Переведення засудженого до приміщення камерного типу. Переведення засудженого до приміщення камерного типу (одиначної камери) проводиться за вмотивованою постановою начальника колонії або особи, яка виконує його обов'язки, з визначенням строку тримання. Це стягнення накладається в разі безуспішного застосування інших заходів впливу (частини 8, 9 ст. 134 КВК).

Якщо протягом шести місяців з дня відбуття стягнення засуджений не буде підданий новому стягненню, він визнається таким, що не має стягнення (ч. 14 ст. 134 КВК). Вчинена саме в цей період особою, яка відбуває покарання у виді позбавлення волі, злісна непокора законним вимогам адміністрації установи виконання покарань або інша протидія адміністрації у законному здійсненні її функцій, утворює закінчений злочин. Теж стосується й ситуації у разі переведення засудженого на більш суворий режим відбування покарання.

В ст. 391 КК йдеться ж про особу, яка за порушення вимог режиму відбування покарання була піддана протягом року стягненню у виді переведення до приміщення камерного типу (одиначної камери) або переводилась на більш суворий режим відбування покарання.

Необхідно узгодити положення КК та КВК. Чітке формулювання кримінально-правових положень — запорука дотримання конституційних прав і своєю людини, законності в діяльності правоохоронних органів.